17. številka. V Ljubljani, v ponedeljek 22. januarja 1912. XLV. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:
v Ljubljani na dom dostavljen: celo leto K 24·—, pol leta „ 12·—, četrt leta „ 6·—, na mesec „ 2·—
v upravništvu prejeman: celo leto K 22·—, pol leta „ 11·—, četrt leta „ 5·50, na mesec „ 1·90
Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.
Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večk at po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.
Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:
za Avstro-Ogrsko: celo leto K 25·—, pol leta „ 13·—, četrt leta „ 6·50, na mesec „ 2·30
za Nemčijo: celo leto K 28·—
za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 30·—
Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo: Knaflova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

Volitve na Nemškem.

Vsled izida splošnih volitev v nemški državni zbor je potrebnih 191 ožjih volitev. Te ožje volitve so se začele v soboto. Že ta dan je pokazal, da reakcijonarna drevesa tudi v Nemčiji ne bodo zrasla do neba. Število socijalnih demokratov je zopet naraslo in tudi liberalne stranke so dosegle uspehe.

Kakšen bo končni izid volitev, tega še zdaj nobena stranka ne more prorokovati. Evidentno pa je, da vladna parola za ožje volitve ni našla posebnega odmeva. Vlada je klicala na pomoč vse meščanske stranke, češ, socijalna demokracija — ta je sovražnik. Toda uspeh tega vladnega poziva je bil kaj malenkosten. Svobodomiselne meščanske stranke ne vidijo v socijalnih demokratih največjega sovražnika. Izvzemši v nekaj okrajih so šle meščanske stranke skupno v boj s socijalno demokracijo. Značilno je, da se tudi klerikalci niso odzvali vladnemu klicu na pomoč ter so se v nekaterih okrajih vzdržali volitev, samo da so zmagali socijalni demokrati nad svojimi liberalnimi tekmeci.

Nasprotniki katoliških klerikalcev in protestantskih konservativcev upajo še vedno, da bo končni rezultat volitev zanje ugoden in da bodo imeli v novem državnem zboru nekaj glasov večine. Isto tako upanje goje seveda tudi združeni katoliški klerikalci in protestantski konservativci.

Vlada pa daje že zdaj razumeti, da ji ne bo mogoče izhajati s takim parlamentom in namigava, da poskusi svojo srečo kmalu z razpustom državnega zbora in z novimi volitvami.

Volitve so evidentno dokazale, da se je na Nemškem začela med volilci velika kriza v političnem naziranju prebivalstva. Ogromno naraščanje liberalnih in socijalno - demokratičnih glasov, nazadovanje konservativcev, težko stališče katoliških klerikalcev — to so velepomembni simptomi. Tradicija, da mora biti Nemčija reakcijonarno vladana in da mora ostati država vojaškega,duhovskega in plemskega gospodstva, je hudo omajana in z njo vred tudi evropskemu miru skrajno nevarna struja v nemški politiki. Podrli so se že različni stebri, na katere se je doslej naslanjala nemška vlada in podrlo se jih bo še več. Nemški svobodomiselni krogi — meščanski in delavski — se tudi novih volitev nič ne boje, to zveni jasno iz njihovih listov nego so prepričani, da jim eventualne nove volitve prineso le nove uspehe.

Narodna stranka in obstrukcija v štaj. dež. zboru.

Rajhenburg, 21. januarja.

Tu se je vršil danes v nabitopolnih Leskošekovih prostorih shod narodne stranke, na katerem je govoril deželni poslanec dr. V. Kukovec. Predsedoval je vrli župan Anton Kunej iz Stolovnika. Dr. Kukovec, navdušeno pozdravljen, je izvajal približno sledeče: Narodna stranka je začela prva na Spod. Štajerskem sistematično odkrivati rakrane v našem deželnem gospodarstvu in opozarjati ljudstvo na krivice, ki mu jih prizadeva nemškonacijonalna večina. To, kar danes klerikalci pišejo po svojih časnikih, bojda tudi govore po shodih, ni nič druzega, ko slabo ponavljanje člankov in govorov, ki smo jih naprednjaki pisali in govorili l. 1908 in 1910, takrat, ko smo se nesebično in brez vsakih postranskih strankarskih namenov izrekli za upravičenost obstrukcije in smo to svoje stališče branili tudi na nemškutarskih shodih, na katere se klerikalni poslanci niti prikazati niso upali. (N. pr. v Ormožu. Op. ur.) **Mi bi bili z obstrukcijo še danes zadovoljni, če bi vedeli, da se s take sorte obstrukcijskim bojem kakor ga vodijo naši klerikalci, dá kaj doseči.** Ker vemo, da ni mogoče, smo za redno poslovanje deželnega zbora in za stvaren boj proti nemško-nacijonalni večini. Kajti one drobtinice, ki bi bile morda kdaj dosegljive, niti zdaleka ne odtehtajo škode, ki nam jo povzroča nemški furor vsled obstrukcije. Faktično imajo danes Nemci v deželi večino in premoč v vsakem oziru, zato si moramo vedno natančno premisliti, kdaj in kako se bodemo vojskovali, da ne bodemo trpeli škode. Če si klerikalci tega že leta 1910 niso premislili, ni naša stvar, temveč njihova in ni nobenega dvoma, da bi jih ljudje že marsikje prijeli za ušesa,ako bi jih ne imeli duhovniki v takem strahu. Taki politični lumpje pa mi nismo, da bi šli nepoučenim volilcem pripovedovat, da moremo kot manjšina večini zapovedovati. **To store politični zapeljivci ljudstva, ki jim ni za drugega kakor za demagogijo in ki morajo sedaj po treh letih zastonjskega in brezplodnega poslančevanja iskati novih izgovorov in laži, da bi svoje neuspehe, ki so za vladajočo in vodilno stranko vedno pogubonosni, zakrili.** Edinole za to, da bi se vsaj malo oprali, očitajo meni in stranki zvezo z Nemci in nemškutarji. To je smešna hudobija, kajti znano je njim ravno tako dobro, kakor nam vsem, da spodnještajerski Nemci nikogar toli temeljito ne sovražijo kakor mene; da bi me uničili, so že segli po najpodlejših sredstvih — in klerikalno časopisje je z odkritim veseljem odobravalo to vojsko in ta sredstva. Ob tistem času, ko me je »Straža« proglašala za narodnega izdajalca, me je »Štajerc« proglašal za strupenega sovražnika spodnještajerskih renegatov. Kak interes bi tudi imeli mi vsi ali jaz sam na zvezi z Nemci? Če bi izgubili v eventualnem volilnem boju trški mandat, je to mal dogodek, ki bi ne prinesel sreče in izveličanja ne klerikalni stranki, ne slovenskemu ljudstvu na Spod. Štajerskem, ki bi bilo potem kvečjemu brez vsake kontrole klerikalnih poštenjakov v Gradcu. Sicer pa ta mandat itak ni v nevarnosti — obratno, zdi se mi ,da se marsikateremu klerikalnemu tovarišu tresejo hlače pred novimi volitvami. Klerikalnih mandatov pa si ne bodemo pridobivali z dejanji, ki bi bila našega imena kot narodne strake nečastna in nevredna. Ne, vodijo nas drugi razlogi. Klerikalci pišejo, da bi jim ne smeli nasprotovati vsaj sedaj, ko gre za kupnino, pardon, hotel sem reči, ko so se postavili na narodno stališče s svojim bojem proti Gradcu. Da, pustili bi jih v resnici pri miru, ako bi ne vedeli, **da se klerikalci postavijo na narodno stališče samo takrat, kadar se jim njihove strankarske kupčije ponesrečijo in jim teče voda v grlo.** To kaže zgodovina obstrukcije same. Spočetka so klerikalci vpili: proč od Gradca, že za dva meseca pa so se pogajali v Gradcu in izjavili jeseni leta 1910, da puste obstrukcijo, če dobe vsaj enega zastopnika v deželnem šolskem svetu. Tega se jim takrat ni dovolilo in sedaj, po dveh letih, done zopet iz klerikalnega tabora tačas že davno pozabljeni klici: proč od Gradca! Če se pa bodo razmere zasukale njim v prid, pa bo izginila »nacijonalna toga« in pokazala se bo zopet vsakdanja črna kuta! Bilo je že neštetokrat prilike dovolj, da bi pokazali svojo narodno prepričanje — a klerikalci so delali vedno ravno nasprotno. Videli smo n. pr. ravno lani, da so se zavezali z Vsenemci in protestanti v Celju ter denuncirali slovensko Zvezo tiskarno, da bi jo uničili in celjsko Slovenstvo silno oškodovali. Ta klerikalna podlost je vzbudila nepopisno ogorčenje pri vseh spodnještajerskih pošteno mislečih in narodnočutečih Slovencih, **Istinito, bili bi nedosledni in lahkomišljeni, ako bi take podlosti pozabili n pomagali klerikalnim komedijantom sedaj iz mlake, ko so se odeli v nacijonalnoo togo, da bi zbudili usmiljenje in sočustvovanje politično mislečega Sp. Štajerja s svojo ponesrečeno politiko.** Baš kot narodnjaki, ki ljubimo svoj rod in mu odkritosrčno želimo napredka, ne smemo dovoliti, da bi ga klerikalci v svoje umazane postranske namene zlorabljali. Če bi klerikalci kot dozdevni branitelji naroda dosegli kak ugled, bi tega gotovo ne izrabljali proti Nemcem, temveč pred vsem proti tistim svojim rojakom, ki niso istega političnega naziranja kakor danes Benkoviči in Verstovški. Poglejmo čez Savo! **V celi Avstriji ni nasilnejše strahovlade, kot jo tam izvaja klerikalna večina v deželi, ne proti Nemcem, temveč proti politično drugače mislečim bratom in rojakom!** Če bi povsod večine tako razumevale svoje naloge, bi v deželah, koder so narodnostne manjšine, te zadušile! Ako bi koncem koncev klerikalci zasledovali s svojo obstrukcijo kake narodne, splošnemu blagu slovenskih Štajercev služeče cilje, b i jim bilo gotovo na tem, da bi se vojskovali skupno in da bi vedeli tudi vsi, za kaj gre pri premirju. Klerikalci pa zahtevajo od nas, da bi se na slepo bojevali — mi, oni bi pa sklepali kompromise in zahtevali od sovražnika, da bi pustil poginiti cel stan našega naroda, naše učiteljstvo. Ne bili bi možje, ampak šleve, ako bi se dali na ta način klerikalcem zlorabljati. Tako je razumeti naše stališče, ravnali smo pošteno in odkrito, kakor smo mislili, da najbolje varujemo, sicer ne klerikalnih mandatov, temveč čast in političen ugled naroda in stranke. Shod je vzel poslančevo poročilo na znanje in mu je **izrekel zaupanje.**

Blokada Rdečega morja.

Italijanski zunanji minister je sporočil vsem v Rimu akreditiranim poslanikom sledečo noto: »Z ozirom na vojno razmerje med Italijo in Turčijo izjavlja kraljevska vlada opirajoč se na določbe mednarodnega prava, da blokira od 22. t. m. naprej otomansko obrežje Rdečega morja od Ras Ise na severu Hodejde do Ras Galefske na jugu, t. j. od 15° 11' do 14° 30' severne širine, s svojimi vojnimi ladjami. Nevtralnim ladjam bo določil vrhovni poveljnik italijanskega brodovja, ki je namenjeno za blokado, rok, v katerem morajo zapustiti sovražna pristanišča.

Proti vsem ladjam, ki bi hotele kršiti blokado, kakor veljajo za njo mednarodni predpisi ali posamezne pogodbe, bo nastopala italijanska vlada po teh predpisih.

Zaplenjena ruska ladja.

Italijansko brodovje je zaplenilo v Sfaxu ruski parnik »Odeso«, ki je tja prišel z napačno deklariranim blagom in municijo, ki jih ni mogel izkrcati na tripoliški obali. Italijanska vlada je dala zapleniti vse blago ter odposlala parnik v spremstvu dveh torpedovk v Biserto. Kapitan je bil obsojen v vse stroške.

Italijansko - turška vojna.

Francosko - italijanski konflikti.

P a r i z, 21. januarja. »Matin« poroča, da je bilo na francoskem poštnem parniku »Monoubie« zaplenjenih 250.000 frankov, ki so bili namenjeni za turško armado. Ta konfiskacija se je izvršila proti vsemu pravu, kajti po § 4 mednarodnega pomorskega prava so zlati novci in papirnati denar izločeni iz vojne kontrebande. Turške častnike bodo prepeljali v Rim ter jih tam proglasili za vojne ujetnike.

P a r i z, 21. januarja. Vse časopisje poziva vlado, naj bo trdna napram Italiji in ne trpi razžaljenj od strani Italije. Ministrski predsednik Poincaré je prosil poslance naj o tej zadevi ne interpelirajo.

P a r i z, 21. januarja. Mornarski podjetniki v Marseillu nameravajo tožiti italijansko vlado, da nagradi škodo, ki je nastala vsled zaplembe francoske ladje. Oblasti v Marseillu delujejo na to, da ne pride do nemirov. Boje se namreč, da ne pride do ekscesov proti 100.000 Lahov, ki tam prebivajo.

S tripolitanskega bojišča.

R i m, 21. januarja »Agenzia Štefani« poroča iz Benghasija: V noči od 17. na 18. t. m. je 400 Turkov in Arabcev napadlo utrjeno stražnico, v kateri je bilo osemnajst mož. Tej straži je pomagalo vojaštvo, ki je bilo

LISTEK.

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal **Edward Lytton - Bulver.**

Prva knjiga.

(Dalje.)

»In če bi stalo osemsto oboroženccev tu,« je ljuto odgovoril Martino »bi se sredi svojih ljudi ne dal tako brade puliti. Proč z žensko! Na boj, na boj!«

Govoreč tako je obupno sunil proti Adrianu, ki je pa s previdnimi pogledi opazoval vsak pregib svojega sovražnika in ni bil nepripravljen na njegov napad. Izbil je s svojim mečem nasprotniku meč iz rok in je gasno zaklical: »Colonna, na pomoč! Colonna!«

Bistroumni in prevdarni Adrian je bil dosedaj namenoma raztegnil besedovanje. Ko je ogovoril Orsinijevca, je pri mesečini zapazil blesteča oklopa dveh mož, prihajajočih od dalnjega konca ulice in je uganil, da spadata med najemnike Colonnov.

Lahno je spustil od strahu onesveščeno Ireno s svoje leve roke, se postavil nad njo in zadaj zavarovan po zidu je odbijal nanj namerjene udarce, ne da bi poskušal jih vrniti. Med Rimljani jih je bilo takrat le malo, ki so bili izvežbani v spretni in pravilni rabi orožja, dasi so bili vajeni takih spopadov. Izvežbanost, ki si jo je bil Adrian pridobil v bojevitih šolah na severu, mu je zdaj pomagala, kljubovati celo taki premoči. Orsinijevčevi spremljevalci tudi niso bili tako besni, kakor njihov zapovednik; deloma iz strahu pred posledicami, ki bi jih zadele, če bi prelili kri tako visokorodnega gospoda, deloma zaradi neprijetne skrbi, da bi jih naenkrat obkolili neusmiljeni najemniki, bivajoči v bližini. Bili so le po zraku, merili slabo in se vsak hip ozirali nazaj in na stran, bolj zavzeti za beg, kakor za boj. Pri prvem žvenketu orožja je zbežala uboga Benedetta,ponavljajoč klic »Colonna«. Tekla je po ulici naprej, klicala neprestano na pomoč in hitela celo mimo vrat Štefanove palače, kjer se je pogovarjalo še nekaj krepkih ljudi, ter se ni ustavila, tako velika sta bila njen strah in njena prepadlost.

V tem sta počasno prišla po ulici moža, ki jih je bil zagledal Adrian. Eden je izgledal surov in vsakdanji; orožje in barva obličja sta kazala, kakšen je njegov poklic in od kod da je, iz velikega spoštovanja, ki je je izkazoval svojemu spremljevalcu, se je dalo s sigurnostjo sklepati, da ta poslednji ni bil rojen Italijan; kajti cestni razbojniki s severa, službujoč pokvarjenosti južnih prebivalcev, so se komaj potrudili, skriti svoje zaničevanje za strahopetnost teh zadnjih.

Razbojnikov spremljevalec je bil mož bojevite, a prikupne zunanjosti. Ni imel šljema, marveč čepico iz rdečega baržuna, na kateri se je zibalo belo pero; v njegov škrlatasti plašč je bil na hrbtu in na prsih uvezen bel križ in blesk njegovega prsnega oklopa je bil tako sijajen, da je zasvetil kakor luč, če je časih plašč odletel na stran in je nanj padla mesečina.

»Ne, Rudolf,« je rekel, »če se ti pri tem sivem načrtarju tako dobro godi, naj me varuje nebo, da bi te zopet vabil k naši veseli četi. Toda, povej mi — ta Rienzi — ali veruješ, da ima zanesljivo in strašno moč?«

»Pa! Nikakor ne, plemeniti poglavar. Drhali se dopade, a plemstvo se mu smeje, in da bi imel vojake, za to mu manjka denarja.«

»Drhali se torej dopade?«

»Da, to je res. In če ji glasno govori, tedaj utihne kričanje vsega Rima.«

»Hm — če je plemstvo sovraženo, vojaštvo podkupljeno, potem postane drhal lahko v eni uri gospod. Pri krepkem narodu je drhal slaba, pri izpridenem narodu je drhal močna.« Tako je govoril oni drugi bolj sam zase, kakor svojemu spremljevalcu in težko da se je zavedal večne resničnosti njegovega nauka. »Bojim se, da ta Rienzi ni samo kričač — paziti moram! Slušaj, kak šum je to? Pri sv. grobu — to je glas naše kovine.«

»In klic Colonna,« je vzkliknil Rudolf. Oprostite, gospod — hiteti moram na pomoč.«

»Da, to je tvoja dolžnost, ker si najemnik; teci — toda, stoj; spremil te bom, gratis, samo ker me veseli nesreča. Pri tej roki — ni je lepše muzike, kakor žvenketanje jekla.«

Adrian se je še vedno hrabro branil in ni bil ranjen, dasi je bila njegova roka že trudna in mu je sapa pojemala. Tudi je žar plamenic vplival na njegove oči. Orsinijevec sam, upehan od vročine, je za trenutek prenehal boj, in je ostal hropeč in z divjimi pogledi pred svojim sovražnikom. Naenkrat so zaklicali njegovi spremljevalci: »Bežite, bežite — razbojniki gredo — obkoljeni smo« in sta dva služabnika naglo odnesla pete. Ostalo jih je pet neodločenih, ki so čakali na ukaz svojega poveljnika, ko se je zapodil mednje ravnokar popisani mož z belim peresom.

»Kaj, gospoda moja,« je rekel, »vi ste že gotovi? Ne, te šale ne bomo pokvarili. Prosim, začnite zopet. Ha! Šest proti enemu — ni čuda, da ste čakali na izravnavo moči. Glejte, midva se postaviva na slabejšo stran. Torej — začnimo znova!«

»Nesramnik,« je zaklical Orsinijevec. »Ali poznaš tega, kateremu tako predrzno govoriš? Jaz sem Martin de Porto. In kdo si ti?«

»Gautier de Montreal, plemič iz Provence in vitez sv. Janeza,« je malomarno odgovoril vprašanec.

Spričo tega strašnega imena — imena enega najsmelejših bojevnikov, enega najstrašnejših gusarjev svoje dobe — je celo Martinovo lice obledelo in so njegovi spremljevalci groze zakričali.

»In ta moj spremljevalec,« je nadaljeval vitez, »— zakaj predstavljenje mora biti popolno — Vam je pač bolje znan kakor jaz, vi rimski plemenitniki; v njem ste gotovo že spoznali Rudolfa Saškega, hrabrega moža in tudi zvestega, če je redno plačan.«

»Gospod, je rekel Adrian svojemu sovražniku, ki je prestrašen in molče gledal z zbeganimi očmi nova došleca »zdaj ste v moji oblasti. Glejte, bližajo se nam tudi naši lastni ljudje.«

Res so od palače Štefana Colonne zasvetile plamenice in videti je bilo hiteče oborožence.

(Dalje prihodnjič.)

lo v sosednjih redutah. Napad je bil odbit. Turki so pustili na bojišču 39 mrtvih in 2 ranjenca. Italijani so imeli 6 lahko ranjenih.

Caneva — odpoklican?

Chiasso, 21. januarja. »Avanti« poroča, da bo v kratkem odpoklican guverner in najvišji komandant v Tripolitaniji general Caneva, ker je bolan in premalo energičen.

Ancona, 21. januarja. Poveljnik tukajšnje divizije general Vittorio grof Camerana je dobil ukaz, da takoj odide na bojišče. Grof Camerana je eden izmed najmlajših generalov italijanske armade in je dobil l. 1897 v Abesiniji kolajno za svojo junaštvo.

Štajersko.

Kaj je z grozilnim pismom dr. Korošcu? Na naše poročilo o grozilnem pismu, ki ga je bojda pisal dr. Korošcu nek učitelj, molči doslej klerikalno časopisje kot grob. Ljubi naši črni prijatelji so očividno v veliki zadregi. Sam hudič je moral pomagati brezverskemu »Slovenskemu Narodu«, da je odkril dobro pripravljeno klerikalno lumparijo. Načrt je bil gotovo tak: če se nam posreči kravja kupčija v Gradcu, ne bodemo tako ali tako rabili krepkih šlagerjev za volilni boj, če pa se pogajanja razbijejo, bodemo pa strmečemu svetu takoj razkrili, da smo se v Gradcu v smrtni nevarnosti borili za slovensko ljudstvo na Spod. Štajerskem. Ljudje bodo obsojali brezversko, anarhistično učiteljstvo in bodo slavili neustrašenega junaka dr. Korošca ter njegove tovariše. Jasno je, da bi klerikalci o tem pismu, za čigar eksistenco že mi dober teden vemo, takoj govorili, če bi imeli dobro vest. Izročili bi ga tudi nedvomno takoj državnemu pravdništvu, da bi skusilo dognati pisca. Tako pa se ni zgodilo ne eno, ne drugo — **in klerikalna brezmejna lumparija je očitna celemu svetu.** Radovedni smo, ali se stari in osebno še kolikor toliko pošteni ljudje v klerikalni stranki nič ne sramujejo takih jezuitskih bojnih sredstev? Če bo šlo tako naprej, bodo dr. Korošci zastrupili celo naše javno življenje — gotovo na veliko narodno škodo. Razumljivo bi bilo, če bi segla kaka manjšinska stranka po takem obupnem sredstvu, da bi se borila za svojo eksistenco; toda klerikalna stranka ima danes vendar večino, da, kakor pravi sama, **celo vso oblast na Spod. Štajerskem.** In taka stranka rabi v volilnem boju take lumparije, da se vzdrži? Cela afera ne kaže ničesar drugega, ko vso neizrekljivo moralno propadlost in naravnost starotestamentarno maščevalnost naših politikujočih duhovnikov ter zavest, da se jo z obstrukcijo v Gradcu hudo zavozili.

»Slovenčeva« sodba o deželnih zborih. V petkovi »Slovenčevi« številki čitamo sledečo, popolnoma pravilno trditev: »V državnem zboru se rešujejo najvitalnejše **politične zadeve**, medtem ko obsega delovanje deželnih zborov predvsem **gospodarske zadeve.**« Zapomni si ta nauk, ljuba »Straža«! In če si ga zapomniš, boš vedela vprihodnje, da izvrševalni odbor narodne stranke ni storil nobenega »narodnega« izdajstva, ko se je iz gospodarskih ozirov izrekel za potrebo rednega dela v štajerskem deželnem zboru, kjer se po »Slovenčevi« trditvi vendar rešujejo **predvsem gospodarske zadeve.**

Iz Ptuja. (Kako se varuje na naši pošti pismena tajnost?) Pišejo nam: »Marburger Zeitung« je priobčila pred kratkim nek dopis, v katerem se pravi, da so voditelji ornigijanske klike naročali poštnim uradnikom, naj odpirajo pisma in nanmanjajo vsebino. Ni nobenega dvoma, da je šlo tu za slovenska pisma, in sicer za taka, ki so izhajala iz ene ali druge tukajšnje odvetniške pisarne ali pa od posameznikov, delujočih v politični javnosti. Vobče znano je, da so zginjala pisma s količkaj politično vsebino, bodisi da se jih je pošiljalo v Ptuj ali iz Ptuja. Znano je nadalje, da so nekateri poštni uradniki kot Malikovi pristaši sedaj Ornigovi sovražniki in prav lahko je mogoče, da so dotično notico pisali tisti poštni uradniki, ki so svoj čas na povelje ornigijancev pisma odpirali. Morda bi se dala najti tu kaka sled za zločine, ki so se godili s pismi na ptujski pošti.

Regulacija učiteljskih plač. Ako bo sprejel štajerski deželni zbor zakonski načrt Hofmann - Wellenhofov, zadevajoč regulacijo učiteljskih plač, bo to stalo deželo letno 1 milijon 477.000 K. Ako bi se ugodilo zahtevam Lehrerbundovim, bi bili stroški nekoliko višji.

Štajerski deželni šolski svet. Cesar je imenoval za dobo bodočih 6 let za člane štajerskega deželnega šolskega sveta ravnatelja mariborske gimnazije dr. Josipa Tominška, mariborskega kanonika Josipa Majcena, ravnatelja meščanske šole v Gradcu Janeza Trunka, vseučiliščnega profesorja dr. Jan. Haringa in protest. župnika v Gradcu Karla Ekardta. — Ako pride do nameravanega razširjenja deželnega šolskega sveta, kakor ga zahtevajo slovenski klerikalci, pride v deželni šolski svet še en klerikalec, najbrže prof. dr. Verstovšek.

Dr. Josip Ipavčev »Možiček« na celjskem odru. Celjsko dramatično društvo nam pripravlja izreden umetniški užitek. Dne 4. februarja priredi prekrasno dr. Ipavčevo pantomimo z godbo »Možiček«, ki je že dosegla pred par leti velikanske uspehe v Gradcu (10 predstav), v Celovcu (5 predstav) in v Trstu. — Pantomima je komponirana za salonski orkester in naš močno pomnoženi salonski orkester se že pridno vadi. Igralske vloge so v kar najboljših izbranih rokah, tako, da bo cela stvar v vsakem oziru popolnoma umetniško zaokrožena. Če še povemo, **da bo dirigiral »Možička« gosp. skladatelj sam**, pač lahko pričakujemo obilnega obiska iz celega Spod. Štajerja. Razun »Možička« priredi dramatično društvo isti večer še dve izbrani enodejanki. — Glasbeno naobraženemu občinstvu priporočamo v boljše razumevanje cele skladbe glasovirski izvleček, kateri je izšel v založništvu L. Schwentnerja v Ljubljani (cena 5 K).

Čitalnica v Brežicah priredi dne 4. februarja predavanje o naši vojni mornarici in o znamenitih pomorskih bitkah najnovejšega časa, o življenju in običajih azijatskih narodov itd. Predavanje bo združeno z 200 skioptičnimi slikami; predava inšpektor v p. vitez pl. Laufer.

Gornjegrajske novice. (Občinske volitve) pri nas še niso razpisane, zato je ugibanje o njihovem izidu nekoliko prerano. — V okrajni zastop so izvoljeni v skupini trgov: **Gornji grad** Ignacij Rup in Josip Prislan; **Mozirje** dr. Josip Goričar in Martin Šuster; **Ljubno** Ign. Fludernik, J. Lichteneger in Fr. Jeraj; **Rečica** Andrej Podhostnik (župnik), Fr. Štiglic, Fr. Rakun in vzorznačaj A. Turnšek.

Drobne novice. Iz Središča nam pišejo: Kostumni venček naše C. M. podružnice se je obnesel nad vse pričakovanje izborno. Vrgel je družbi 97 K čistega dobička. Prireditelj em te zabave, ki se je vršila prvič v Središču, posebno podružničnemu tajniku učit. g. Najžerju, gg. odbornikom in gdč. Kosi, Kocmut in Unger, ki so okusno dekorirale dvorano in prodajale cvetlice, gre prisrčna zahvala. — Umrl je v Mariboru po dolgoletni bolezni bivši okrajni glavar Friderik Tax, star 59 let. Bil je častni občan trga Podsrede. — Iz Vranskega nam poročajo: V neki tukajšnji gostilni sta se sprla kmečka fanta Janez Mohor in Jernej Kajbič zaradi nekega dekleta. Prepirala sta se na cesti dalje in končno stepla. Pri pretepu je Mohor Kajbiča z nožem zbodel v roko in levo nogo. Rana na nogi je zelo nevarna. — Iz Celja. Pri vožnji ledu je prišel hlapec Jože Čebul pod konje in voz. Dobil je tako težke notranje poškodbe, da je drugi dan v bolnišnici umrl. — Iz Celja. V nemškem gledališču se bodo bojda zopet vršile predstave in sicer bode gostoval po enkrat na teden v celjski šmiri ravnatelj ljubljanskega nemškega gledališča Richter. — Iz Celja. Redni letni občni zbor celjskega »Sokola« se vrši z običajnim vsporedom v torek 30. januarja ob 8. zvečer v Sokolskem domu. — Naglasmrt. 61 let stara Elizabeta Judar iz Gradiške je došla predvčerajšnjim proti 5. zjutraj v hlev gostilne pri črnem orlu v Mariboru in se je tam vlegla. Za tri ure so jo našli mrtvo. Umrla je na srčnem krču. — Nasmrtobsojen morilec. Porotno sodišče v Gradcu je po večdnevni obravnavi obsodilo na smrt delavca Jožefa Kaiserja iz arnovšega okraja zaradi dveh umorov in enega ropa. Kaiserja je zagovarjal slovenski odvetnik dr. Trstenjak iz Gradca.

Koroško.

Klerikalna centralna blagajna v Celovcu in dr. Brejc. Neki bivši pristaš krščansko - socijalne stranke na Koroškem, ki so mu razmere znane, in ki je pogledal tudi nekoliko za kulise krščansko - socijalne politike na Koroškem, je priobčil v »Allgemeine Bauernzeitung« članek, ki se bavi z delovanjem klerikalcev glede saniranja klerikalne centralne blagajne in ki stavi te može, med njimi posebno mestnega župnika Walcherja in slovenskega klerikalca, odvetnika dr. Brejca, zastopnika te polomljene centralne banke, v jako čudno luč. Dopisnik dolži dr. Brejca, da ta brezobzirno terja in zasleduje s tožbami člane **kmete**, in da je že več posestnikov prišlo vsled njegove brezobzirnosti ob posestvo. Delež člana znaša 1000 K. Dr. Brejc sili kmečke člane k takojšnjemu plačilu in jih rubi, ne izterja pa posojil, ki znašajo ogromne vsote, kakor dolg katoliške Jožefove družbe in bratovščine književne družbe sv. Jožefa, ki znaša 300.000—400.000 K. Zakaj je ne izterja dolg opata iz Tanzenberga, ki znaša čez 200.000 K? Zakaj ne prime dr. Brejc namesto revnega kmeta, ki je manj dolžan, na primer družbe za vnovčevanje sadja in živine, ki jo je ustanovil mestni župnik Walcher in ki je tudi veliko dolžna? Radovedni smo, kako bo odgovoril dr. Brejc na te hude obdolžitve navedenega lista.

Smrt socijalno - demokratičnega poslanca. V soboto je umrl v Celovcu v bolnišnici državni poslanec A. Rieš vsled operacije na slepiču. Rieše je bil socijalno - demokratični poslanec in je zastopal 8. volilni okraj na Koroškem, to je Beljak in okolica. — Rieše je bil rojen Dunajčan in je bil več let tudi mestni svetovalec v Celovcu. Izvoljen je bil za državnega poslanca v ožji volitvi proti nemškemu nacijonalcu dr. Angererju s 3442 proti 3233 glasovom.

Nesreča pri delu. Pri skladanju hlodov se je podrl cel sklad hlodov na delavca Majerja v Voglah. Majer je obležal na mestu mrtev. Lahko poškodovana sta bila še dva delavca, ki sta Majerju pomagala. Majer je bil oženjen in zapušča več mladoletnih otrok.

Primorsko.

Nov štatut goriškega mesta. V zadnji seji mestnega sveta goriškega je bil sprejet nov mestni štatut. Mestni svetovalci se volijo na 4 leta, volilci se razdele v štiri razrede, in sicer volijo v prvem razredu častni občani in oni, ki plačujejo 200 K direktnega davka. V drugem razredu so oni, ki plačujejo najmanj 50 K davka, v tretjem razredu oni, ki plačujejo najmanj 20 K davka. V četrtem razredu volijo vsi volilci, ne glede na glasove, ki jih imajo v kakem drugem razredu. Četrtemu razredu so vzeli 3 mandate in jih razdelili med prve 3 razrede.

Pomanjkanje vode v Gorici. Južni del mesta Gorice, ki dobiva vodo iz Soče, je že dva dni popolnoma brez vode. Pri dvigalni sesalki ob Soči se je polomil stroj. Ljudje so v veliki zadregi, ker morajo vso vodo izpeljati ali nositi iz javnih vodnjakov v zgornjem delu mesta.

K uboju pred 20. leti. Pred nekaj časom se je raznesla po listih vest, da se je oglasil v Ameriki neki domačin s Primorskega in priznal, da je ubil pred 20. leti nekega župana, ter da je zaradi tega bržkone kdo po nedolžnem v ječi. Poročila so bila jako pomanjkljiva in stvar je bila malo verjetna. Sedaj pa se je cela zadeva pojasnila. Res je bil ubit pred nekako 20. leti podžupan v Kamnjah Bajec. Prodal je vino v neki gostilni, pri tej kupčiji pa je mešetaril neki Čermelj iz Dobravelj. Po kupčiji sta se Bajec in Črmelj sprla in odšla sta pozno ponoči precej vinjena domov. Drugi dan pa so dobili Bajca ubitega in oropanega. Aretirali so Črmelja, ki pa je bil le malo časa v preiskovalnem zaporu, ker mu zločina niso mogli dokazati. Pravi zločinec pa je torej sedaj umrl v Ameriki, kamor je pobegnil bržkone takoj po izvršenem ropu.

Uspeh južnih železničarjev v Trstu. Kakor smo že poročali, so zagrozili južni železničarji v Trstu s stavko, če železnica ne odslovi iz službe ključarjev dunajske družbe za zaklepanje in straženje, katere člane so zasačili železničarji sami pri tatvini. Ravnateljstvo južne železnice je uvedlo strogo preiskavo in je izdalo včeraj nalog, da se mora ta družba z 31. januarjem 1912 odsloviti. Straženje bodo od sedaj naprej oskrbovali bržkone železničarji sami.

Stavka nakladalcev v tržaški prosti luki. Pred nekaj dnevi so prosili nakladalci v tržaški prosti luki, da bi se jim zvišala dnina. Delodajalci so to prošnjo zavrnili, češ, da sedaj ne morejo zvišati cen, ker so na podlagi starih tarifov sklenili že pogodbe za celo leto 1912. Ko so delavci dobili ta odgovor, so zapustili delo. Stavka jih okoli 150, vendar delo zaradi tega ni ustavljeno, ker je ostalo več delavcev, ki so pogodbeno vezani.

Velike tatvine v deželni bolnišnici v Trstu. Vse perilo, ki je bilo ukradeno v deželni bolnišnici, se ceni na 8400 K. Do sedaj so aretirali 7 peric, ki so soudeležene pri tatvini.

Iz občinskega sveta v Pulju. Zaradi raznih diferenc sta izstopila iz upravnega sveta mestne plinarne, vodovoda in elektrarne mornariška zastopnika v občinskem svetu, nadinženir Flat in mornariški nadkomisar Lovisoni.

Slovenska žena v Prešernovih časih.

Po inicijativi »Splošnega slovenskega ženskega društva« je predaval v petek ob 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma ob zelo številni udeležbi zlasti poslušalk g. dr. Ilešič o slovenski ženi v Prešernovih časih ter takoj uvodoma naznanil, da se vrši v ponedeljek ob istem času ravnotam predavanje o jugoslovanskih ženskih organizacijah.

Prešernovi časi — to je razdobje od leta 1800 do leta 1849, toda pri razmotrivanju tega vprašanja pride v poštev pred vsem čas Prešernovega najplodovitejšega delovanja, nekako 4. in 5. desetletje prejšnjega stoletja, to so časi, predno smo imeli čitalnice in bralna društva, časi pred društvenim zakonom. V tej dobi delajo izjemo samo leto 1848. Govoriti o ženstvu, kako je bilo ločeno po stanovih, ne bi imelo mnogo smisla. Ne da se sicer tajiti, da je bil tudi takrat velik razloček med kmetico in meščanko, da je bil tudi velik razloček med meščanskimi sloji samimi, toda te razmere ne nudijo tako interesantnih točk, da bi bilo vredno o njih govoriti. Prešeren, Poljak Korytko, Smole in Vraz so hodili po kmetih in poslušali pesmi, ki so jih pela kmečka dekleta ter so se navduševali ob narodnih pesmih. Prešeren poje o idealu selske hiše. Toda vsa ta dekleta, ki so s svojimi pesmimi navduševale Prešerna in Vraza so utonila v pozabljenju. Rus Sreznjevskij piše o Ljubljančankah, da je videl v Ljubljani čudno mnogo lepih lic. Ljubljana je imela tedaj komaj 20.000 prebivalcev. Pač je tekla po žilah teh lepih Ljubljančank slovenska kri, njih govorica in njih mišljenje pa je bilo tuje. Kasino je bilo takrat središče vsega družabnega življenja v kazinu pa se je slišala takrat celo tudi »kranjska šprahа«. Tudi Stako Vraz je zahajal v kazino. Značilno je, da so vse tedanje gospe in gospodične govorile — z malimi izjemami — nemško. Lahko si je predstavljati koliko Poezij je potem prodal v onih časih Prešeren. Včasih se je zgodilo, da je bilo slišati slovenski jezik celo na odru, toda kako malo je bil uvaževan, kaže slučaj, ko je neka dama ob enaki priliki vzkliknila: »Wir kommen wieder in die heidnische Zeit zurück! Jetzt bringen sie die windische Sprache sogar aufs Teater!«

Pa ni bilo samo v Ljubljani tako; nič boljše ni bilo na Hrvaškem in celo v Srbiji. Meščanske ženske so vse nemškutarile. V Zagrebu so govorile žene nemško, možje pa so govorili navadno latinsko, včasih tudi madžarsko.

Preokret se je izvršil z Gajem in njegovim kulturnim ilirskim programom. Zlasti je spoznal potrebo sodelovanja žena v narodnostnem oziru stari grof Drašković ter napisal leta 1838. »Ein Wort an Illyriens

Prava in neprava ljubezen.

(Povest. — Spisal Blaž Pohlin.)

(Dalje.)

»Pa se nič ne bojite, da bi vaš drobni zarod dobil nahod,« rekel je Sedmič nato in pokazal na veliko odprtino, ki je zijala v slamnati strehi.

»To je ventilacija,« je pojasnil Matižar, »napravil sem jo baš zaradi tolikega navala sostanovalcev. Če se poduše, se jih ne bo deset, ampak tisoč in več. Potem nastane lahko kuga in rod čisto izumrje! Pa tudi sicer svež zrak nikoli ne škoduje, zato se pa zarod ščurkov tako hitro množi!«

Tudi tej razlagi in utemeljevanju Sedmič ni mogel ugovarjati.

Vhod v izbo je branil zopet silno visok prag ter vrata, o katerih je bilo na prvi hip pričakovati, da padejo na tistega, ki hoče iti v sobo ali iz nje. Matižar je povedal Sedmiču, da so vrata zgodovinske važnosti, ker so še iz turških časov in da jih ima nataknjene samo iz spoštovanja do njih. Tudi je kazal na vratih veliko špranjo, ki da je od turške sablje. V izbi ni bilo nobenih desak po tleh, ampak ilovica, razrita tupatam morda že desetletja. V kotu na desno je bilo par kultiviranih psov, ki pa so reveži bili tako sestradani, ali pa še bolj kot oni preje v hlevčku. Sedmič je omenil Matižarju, da so videti preveč krepkih kosti, ker so jim rebra tako vidna!

»Veste, to pride vse od smeha!« dejal je Matižar resno, »psi so od samega veselja taki, ker uživajo tako izborno dresuro.«

Tako tehtnim razlogom res ni bilo ugovarjati.

»Vidim,« je povzel Matižar, »da bi se tukaj težko orijentirali, zato vam bom kar sam razlagal. »To-le je peč,« je rekel in pokazal na kup z blatom zamazanih lončevin, »sami bi je gotovo ne spoznali zaradi tolikih okraskov, pa saj veste, da človek vse stori, da si olepša svoj stan! — To-le končno bi vi smatrali morebiti za bogvekaj,« pokazal je na štiri kole, zbite z deskami in sredino napolnjeno z otepom preperele dolge slame, »pa ni nič drugega kot postelja, kjer počivam od dnevnega truda in me spanec zaziblje v pesniške sanje.«

Matižar je vse govoril globokoresno. Tu pa se je zasmejal, da se je ustrašil Sedmič in psi v kotu, ter dejal:

»Ali ne mislite, da imate bedaka pred seboj?«

»Bedaka ravno ne,« je odgovoril Sedmič.

»Pa prifrknjenca recimo!«

»Čudak ste res!«

»Recite rajši lenuh!« je rekel Matižar in peljal gosta ven, češ da ne bo morda v strahu, da se bajta ranj podre. »Kupil sem to-le bajto s tistim le zeljnikom vred za petdeset goldinarjev, dobil jo v takem žalostnem stanju in zdaj naj bi popravljal? Kje čem pa začeti? Pospravil bi res lahko in očedil, tudi tista peklenska golazen ščurska bi se dala odpraviti ali vsaj omejiti, a jaz sem prelen za vse to. Moja hiša je verna slika usode slovenskega naroda.«

Ob češplji koncem koče je stala v tla zabita miza, menda edina reč, ki jo je Matižar napravil pri hiši. Tja ukaže sesti Sedmiču, sam gre pa v hišo, a se takoj vrne.

»Saj vem, po kaj ste prišli,« je dejal Matižar in se vsedel gostu nasproti. »Jaz bi vam bil že sam prišel sporočit, pa se zdaj s tistim Mrkačevim psom peham, da bo bolj za parado. Sicer pa nisem dosti opravil. Jevševec ne ve nič, ker je omejen kot božji volek, pisanja pa tudi ni imel nobenega kot samo to-le, pa še to sem mu z zvijačo speljal.«

Sedmič hlastno zagrabi po pismu, ki mu ga je pomolil Matižar, in jame brati obledele besede.

Nič posebnega niso povedali ti stavki. Njih pisec je naročal naslovniku — ki je bil vsekakor Jevševec — naj gleda na Marijanico Kokalj, da bo prav vzgojena, ter mu dajal glede vzgoje več pametnih nasvetov. On, pisec, da bo pisal dekličinemu očetu, ki je velik gospod, kako se dekletu godi.

Vse to torej ni bilo nič takega, kar bi bilo Sedmiča posebno zanimalo in za kar je poslal Matižarja k Jevševcu. Prebral je pismo do konca, a tudi ostala vsebina mu ni dala nobenih sledov za to, kar je upal in želel. Šele podpisančevo ime ga je zganilo. »Ivan Flerin, davčni uradnik v T., varuh.« Sedmiču se je to ime zdelo znano, nekoč je je že slišal, tudi človeka, ki je je nosil, je menda poznal, a ni se mogel spomniti ničesar natančnega.

»To pismo vzamem seboj,« je rekel. »Pisal bom varuhu, ki se mi zdi znan.«

»Ko dobite odgovor, pa napraviva račun pri Topolovcu v Dobravi, ki toči tako vino, da samo doli teče, še požirati ga ni treba,« pripomni Matižar. »Do takrat bom jaz tudi že mojega Črta prodal Mrkaču.«

»Kakšen pa je tisti pes?«

»Čisto sem vam ga pozabil pokazati. Pojdite z menoj!«

Peljal je Sedmiča na drugi konec bajte, kjer je bila streha nekoliko daljša, da je bil večji kap. Tu je bila Matižarjeva drvarnica in tu se je dolgočasil velik ovčarski pes.

»Tega boste prodali Mrkaču?« vprašal je Sedmič dvomljivo.

»Ali vam ni všeč?«

»Mrkaču najbrž ne bo,« odvrne Sedmič.

»Pa še kako!« se zasmeje Matižar, »kar zaljubil se bo vanj. Vi še ne veste, kako znam jaz psa sfrizirati. Dobro si ga oglejte zdaj, pa stavim glavo, da ga čez dobrih štirinajst dni ne boste spoznali.«

»Priznavam, da ste res mojster.«

»Mojster, da bom Mrkača nasmodil.«

»Potem ne kupi nikdar več od vas nobenega psa.«

»Saj ga tudi ne bo, če mu dam najplemenitejšega bernardinca ali angleško dogo. Ga predobro poznam.«

V hiši se je začul med tem divji pasji krik, gospodje so si kljub svoji izobraženosti prišli nekaj navzkriž in Matižar jih je šel z vitko šibo poučevat o najnavadnejših pojmih medsebojne strpljivosti, Sedmič je pa odšel s pismom domov.

Kdo je ta Ivan Flerin, ki se mu vidi tako znana oseba? To vprašanje si je zastavil že, ko je še čul divje udrihanje Matižarjevo po pasjih rebrih in njegovo uprav menažerijsko kričanje. Ivan Flerin, Ivan Flerin! Stoj! Ali ni to tisti človek, ki je bil inštruktor njegovega starejšega brata Pavla? Da, da, prav tisti bo! V šesti šoli je padel, potem je šel pa državi tlako delat kot davčni volonter, potem — čez dobro leto — je imel petindvajset goldinarjev na mesec in enaindvajset krajcarjev za peresa in druge c. kr. pisarniške potrebščine. Nato je stopal višje in višje; kaj je zdaj, Sedmič ni vedel, zagotovo je le, da je Marijaničin varuh. Temu bo torej pisal in prav vse bo zvedel od njega, saj sta si bila zmirom prijatelja, dasi je od takrat že petnajst let.

(Dalje prihodnjič.)

hochherzige Töchter«. To ni bilo prav Kopitarju, ki je bil hud zdaj na Prešerna, zdaj na Gaja; in sedaj mu je prišel celo Drašković in je hotel razviti žensko vprašanje. Mladi Ilirci so bili drugega mnenja in so spoznali potrebo sodelovanja žene. S svojim delom so začeli na domoljubnih plesih ter izdajali plesne rede s pesmimi, laskajočimi plesalkam. Začelo se je veliko domoljubno gibanje. Hrvatice so se začele oblačiti v narodne noše, sicer je bila to le zunanjost, toda znak notranjega preokreta. Ženska se je začela zopet vračati k svojemu narodu.

Interesaatna oseba v tem preokretu je Dragojila Jarnević iz Karlovca. Brat, ki je bil v zagrebškem semenišču, je prišel domov z drugimi mladini Ilirci. Govorili so hrvaško, toda Dragojila je čutila še leta 1836, če so jo pozdravljali hrvaško, to kot žalitev. Blaženi jezik svojega Goetheja in Schillerja je mislila da oskruni, če izpregovori le besedo hrvaško. Toda že drugo leto je bilo drugače. Zaželela je po tujih krajih, toda, kakor se to godi pri nas vedno, če hoče kdo spoznati svet, pride na Nemško. Dragojila je prišla v Gradec. Tam se je šetala nekega dne po Gradu in prišla tudi k stolpu. Videla je tam napis »Zdrav mi bratec bio! Ilir iz Hrvatske.« Tedaj ji je prišlo spoznanje, da je tudi ona Hrvatica in napisala je zraven tega napisa: »Zdrav! Ilirka s Karlovca.« Seznanila se je s piscem onega napisa Ivanom Trnskim, ki se je pozneje poročil s Slovenko Lavričevo.

Druga interesantna žena tega časa je bila Luiza Pesjakova, hči odvetnika Chrobata, čegar pisarna v Prešernovi ulici je bila zbirališče vsega, kar se je navduševalo za Slovenstvo. Prešeren jo je učil v njenih mladih letih verzov, ki jih je pozneje prednašala svojemu očetu za god ali novo leto. Njen oče se je dosti vozil po deželi po svojih poslih in mnogokrat ga je spremljal Korytko, izgnanec iz svoje poljske domovine. Spremljal jih je potem vedno detektiv Jakob. V hiši svojega očeta je slišala prvikrat o domoljubju. 15 let stara je šla s svojim očetom v Rogaško Slatino, tja je prišel tudi Vraz iz Zagreba. Ko so se vozili neki večer s Podčetrtka nazaj, je v mesečni noči petnajstletna deklica, kakor pripoveduje sama, zložila svojo prvo pesem, pesem o naravi.

Pod Storžičem je vzrasla Josipina Turnogradska. Uvedel jo je v Slovenstvo, sploh v Slovanstvo Lovro Pintar in seznanila se je tudi z Lovrom Tomanom. Tudi ona je začela pisati in zlagati pesmi. Takrat je bilo v navadi, da je vsak, ki se je čutil Slovenca, napravil tudi kako pesem. Pri vseh pa so bile nekaj vnanjega, kar ni prišlo iz globine duše. Turnogradska se je posvetila zgodovinskim snovem in je kot prinovednica zaslovela, toda zgodovina je tudi nekaj, kar leži zunaj človeka.

Prva pa, ki je priobčila slovenske pesmi, je bila doma s Štajerskega, hčerka lastnika graščine Novo Celje, Hausmanna. Umrla je v rani mladosti, kakor Turnogradska, stara kakih 20 let. Tri njene pesmi so znane, ena o slovenskem fantu, ki se bojuje za cesarja proti dunajskim puntarjem, druga pesem opisuje žalost fanta, ki ga je zapustilo dekle, je tedaj tudi nekaj popolnoma zunanjega, kar ni izraz njene duše.

Nastopale so pa v onih časih tudi rodoljubne pevke, tako Snorerjeva, Turnogradska in Lavoslava Krsnikova.

Razmerje žensk do moških v onih časih se da označiti, če rečemo, da je veljala ženska moškim kot simbol ideala, ki jih vleče kvišku. Kot tako vidimo žensko v Vrazu, vidimo jo pa tudi v Prešernovem Krstu dasiravno tam ni one moralične visokosti, kakor n. pr. v Goethejevem Faustu. Če pa pogledamo v ženske vrste, iščemo zaman po momentu, da bi spoznali nekaj sličnega, da bi ženska priznala, da jo vleče večna možkost kvišku. Veliko vprašanje je tudi, ali je upravičeno tako priznanje in ali je ženi mogoče. Dragojila Jarnević išče moža, ki bi odgovarjal njenim idealom. Prevarana neštetokrat pade. Piše pa 40 let svoj dnevnik brez pretiranja, brez olepšavanja, toda ta dnevnik ne sodi pred kritične oči sveta. Ona se je dvignila.

Dnevne vesti.

+ **Redna seja občinskega sveta** bo v torek, dne 23. januarja 1912 ob šestih popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: I. Naznanilo predsedstva. II. volitev podžupana. (§§ 19. in 22. občinskega reda in §§ 56., 57. in 58. občinskega volilnega reda.) III. Določitev in volitev odsekov. (§ 55. občinskega reda.) IV. Volitev zastopnika mestne občine ljubljanske v c. kr. deželni šolski svet. (§ 20. dež. zakona z dne 9. marca 1879.) V. Določitev števila in časa rednih sej občinskega sveta (§ 56. občinskega reda.)

+ **Volitev v kranjsko trgovsko in obrtniško zbornico.** Klerikalci delajo velikanske napore, da bi se polastili trgovske in obrtniške zbornice. Vsako sredstvo jim je dobro, samo da bi med volilce zasejali nezaupnost. Značilno pri tem pa je, da niti z besedico ne odgovarjajo na dejstva, ki smo jih že pribili. Molče o sleparijah, ki so jih pri zadnjih volitvah uganjali, molče o klavrni vlogi, ki so jo igrali klerikalci v zbornici, sploh o vsem, kar jim ni prijetno. Značilno je, da skušajo vodo napeljati na svoj mlin poglavitno z napadi na zbornično uradništvo, ker pač dobro vedo, da se uradništvo ne bo branilo in ne more braniti. V tem oziru je po naši sodbi pač dolžnost predsedništva in narodno - naprednih zbornič nih svetnikov, da na primeren način pojasnijo razmere in zavrnejo klerikalne vse skoz neutemeljene naprave. »Slovenec« je zdaj iztaknil tudi, da so v volilnem imeniku vpisani tudi **mrtvi.** Koliko je nam znano, mora sestavljati zbornica imenike **po uradnih izkazih okrajnih glavarstev, oziroma davčnih uradov.** Zbornico torej ne zadeva nobena krivda. Sicer pa ni na tem še nič ležeče, če je mrtev človek **vpisan,** ker **voliti** itak ne more. **Pač pa se je že zgodilo, da so klerikalci oddali glas mrtvega volilca, namreč glas umrlega klerikalnega poslanca Lavrenčiča.**

+ **Čudna pota justice.** Že neštevilnokrat se je v slovenskem časopisju govorilo o sleparijah, ki so se zgodile pri zadnjih volitvah v trgovsko in obrtniško zbornico. Zaradi teh sleparij je državno pravdništvo začelo postopati proti celi vrsti oseb, med katerimi sta tudi bivši klerikalni podpredsednik trgovske in obrtniške zbornice Kregar in občinski svetni Štefe. Sodna preiskava je bila že pred več meseci končana, vsa stvar je bila zrela za sodno razpravo, kar naenkrat so višje justične oblasti posegle vmes in namesto da bi šla stvar svojo postavno pot, je moral ves akt romati v **justično ministrstvo.** Pred nekaj tedni je prišel akt z Dunaja nazaj in **koj na to je državno pravdništvo ustavilo nadalje postopanje proti obč. svetniku Štefetu.** Kaj bo na z drugimi osebami, ki so v preiskavi? Človek bi sklepal, da se bo zdaj stvar že enkrat končno rešila. A kaj čujemo? Govori se, **da je ves akt zopet poklican na Dunaj v justično ministrstvo.** Res, po čudnih potih hodi naša justica!

+ **»Slovenec« in novi župan.** Sobotni »Slovenec« je priobčil to-le notico: »Novi župan je govoril danes, ko je v občinskem svetu razvijal svoj program, kakor bi bil čital razne letnike »Slovenca« in pondarjal je kot potrebno vedno ono, za kar smo se vedno s Hribarjem kregali.« — Ta notica dokazuje, da so programatična izvajanja župana dr. Tavčarja, ki so se odlikovala po svoji stvarnosti in vseskozi praktičnem razumevanju dejanskega položaja, »Slovenca« kar sapo zaprla. Nobene kritike si »Slovenec« ni mogel napisati, da bi pa zmanjšal vtisk dr. Tavčarjevega govora, je napisal notico, da je novi župan govoril samo to, kar mu je sugeriral on — »Slovenec«. Seveda dr. Tavčar je oseba, ki kaj dá na »Slovenca« in ki pleše tako, kakor mu žvižgajo klerikalni žurnalisti! Škoda, da ni »Slovenec« naravnost zapisal, da programatični govor župana dr. Tavčarja izpričuje, da novi župan pravzaprav ni naprednjak, marveč je že somišljenik slovenske ljudske stranke. Backi, katerim »Slovenec« prodaja svojo modrost, bi končno verjeli morda tudi tej budalosti? Če bere novi župan svoj programatičen govor iz »Slovenca«, čemu bi potem ne mogel biti tudi somišljenik Eselesa?!

+ **Obsodba,** ki jo je izrekel nadškof dr. Sedej o goriški klerikalni stranki, je v živo zadela vse klerikalne politične kroge. »Slovenec« je bil ves iz sebe in je priobčil na naslov nadškofa nekaj prav krepkih zabavljic, ki so zvenele kakor grožnja. V soboto pa je isti »Slovenec« natisnil na prvem mestu med dnevnimi novicami »izjavo«, v kateri pravi, da je od »kompetentne strani« pooblaščen izjaviti, da vsebina dr. Sedejevega pogovora, ki nikakor ni bila namenjena za javnost, ne odgovarja povsem resnici, je deloma potvorjena, deloma pretirana. Katera pa je tista »kompetentna stran«, ki jej »Slovenca« pooblastila k oni izjavi? Ali nadškof sam? Dvomimo, ker v tem slučaju, bi »Slovenec« gotovo z najdebelejšimi črkami natisnil: »Njegova prevzvišenost gospod knez in nadškof goriški dr. Fran Sedej je nas pooblastil.« Kdo je torej ona »kompetentna stran?« Ne motimo se, ako trdimo, da je »kompetentna stran«, ki je »Slovenca« pooblastila k izjavi, **dr. Anton Gregorčič,** vodja goriške slovenske klerikalne stranke, **tisti, čegar politiko je edino zadela nadškofova obsodba.** Koliko je potem dati na tako »izjavo«, bo vsakomur jasno. Sicer pa je tudi ta izjava dragocena, saj nam potrjuje fakt, **da je nadškof dr. Sedej v resnici rezko obsodil politiko klerikalne stranke.** Ako jo je obsodil tako, kakor so listi poročali, ali drugače, to je docela postranska stvar in ne spreminja v bistvu prav ničesar.

+ **Prijatelj živinske kuge.** Iz Krškega se nam piše: Hrvatovski fajmošter Hladnik se je izkazal kot prijatelj živinske kuge. Da se znese nad svojim bivšim protikandidatom, je v deželnem zboru pavšalno sumničil in obrekoval živinozdravnike in še posebej krškega. Pri tem je vedno zavijal in pretvarjal dejstva in se povspel do gorostasne trditve, da so bili — čudo — kaznovani le klerikalni politični pristaši, le možje, ki niso volili z narodnonapredno stranko, češ, da se to lahko vsak čas z imeni dokaže. Risum teneatis! Mar niso volitve tajne? In potem pristavlja s svetohlinskim demagoštvom: **»take stvari se gode v Avstriji od kanclijske gospode!«** Taka je pri nas torej zahvala vestnemu uradniku, ki v težavnih razmerah vrši svoj malohvaležni posel požrtvovalno in nepristransko. Hladnik, ki sovraži razen živinozdravnikov tudi vino, žganje, češplje, mora imeti jako kalne vire; en tak mož je bil kaznovan tozadevno radi žaljenja časti. Kmetje so vedeli, da so hrvaški sejmi zaprti, in so faktično zanesli kugo v okraj, in to si upa »narodni zastopnik« zagovarjati! Vsak poznavalec razmer ve, da skuša naš živinozdravnik po možnosti olajšati sicer stroge določbe novega živinskokužnega zakona v njih posledicah in je ljudem vedno na uslugo z besedo in dejanjem. Toda kaj to — spoštovani Hladnik si misli poleg navade klerikalne: calumniare andacter, češ, nekaj bo že obviselo. Preveč poštenja smo možu doslej prisojali.

+ **Kaj pa to pomeni?** Nedavno tega smo po dalmatinskih listih zabeležili vest, da se namerava ljubljanska klerikalna **»Zadružna zveza«** umaknti iz Dalmacije ter prepustiti svoje ondotne članice **»en bloc«** dalmatinskemu zadružnemu savezu. Ljubljanska zadružna zveza objavlja sedaj potom svojega spljitskega pododbora v dalmatinskih listih popravek, v katerem pa ne zavrača vesti, da se namerava umakniti iz Dalmacije, marveč pobija samo očitanje, da njeno gospodarstvo ni bilo »skropulozno«. Popravek je priobčila tudi spljetska »Svoboda,« pridejala pa mu je to-le značilno pripombo: »Znano nam je, da je »Zadružna zveza« v Ljubljani dovolila leta 1905. svoji članici - zadrugi v Poviljah kredit v znesku 80.000 K, da je dne 1. oktobra 1910. proti vsem članom uprave vložila dve tožbi, vsako za več kakor 42.000 K in da je na podlagi sodb izvedla vse mogoče načine izvršbe, da je dne 22. decembra 1911 proti isti zadrugi in članom ravnateljstva vložila drugo tožbo za izplačilo vsote, večje kakor 23.000 K, da je drugi zadrugi v Selcah dala 160.000 K in da je tudi proti tej že storila vse korake. Vzpričo tega je pač težko verovati v skropuloznost njenega gospodarstva. Čemu zanikati ono, kar je razvidno iz zemljiških in sodnih spisov?«

+ **Odlikovanje.** Ravnatelj državne realke v Ljubljani, vladni svetnik dr. Rudolf Junowicz je bil odlikovan z redom železne krone III. razreda.

— **Slovenski umetniki se udeleže konkurza za spomenik ruskemu pesniku.** V spljetski »Slobodi« čitamo: »V Rusiji je razpisan natečaj za spomenik umrlemu ruskemu pesniku Tarasu Ševčenku, ki ga nameravajo postaviti v Kijevu. Kakor smo izvedeli, se namerava natečaja udeležiti tudi profesor tukajšnje obrtno-umetniške šole gosp. Svitoslav Peruzzi (Slovenec, Ljubljančan), ki je izdelal že vse načrt za spomenik. Imeli smo priliko, da vidimo poprsje Ševčekovo, ki je v resnici nekaj izredno silnega in karakterističnega. Kdo bi si mislil, da se bo umetnik iz Spljeta deležil natečaja za spomenik Ševčeku v Kijevu?«

— **Slovenskim ženam.** Slovensko ženstvo je dolgo pogrešalo dobrega lista, ki bi zastopal interese slovenskega ženstva ter jih obenem seznanjal z resnim ženskim gibanjem izven mej slovenske domovine. Tudi ženi se obetajo politične pravice in dolžnosti in v to svrho se mora tudi naša slovenska žena pripravljati. Mesečnik »Slovenska Žena« naj služi tej svrhi. Vsled tega je pa tudi dolžnost vsake slovenske žene, da se naroči na ta list. List se bo pošiljal samo na izrecno željo na ogled, ali pa proti nakazani naročnini. Uredništvo in upravništvo je v Spodnji Šiški št. 208.

Umrl je v Novem mestu po kratki bolezni višji sodni svetnik gosp. Blaž Dolinšek, vrl narodnjak in izvrsten sodnik. Blag mu spomin!

Poštne razmere. Na pošti v Kandiji pri Novem mestu morajo vladati čudne razmere. Zgodilo se je že večkrat, da kateri naših naročnikov ni dobil celega lista. Opozarjamo poštni urad v Kandiji, naj pazi, da se ne bo od poslanih listov kaj izgubilo.

Koprivnik. Dne 18. januarja je zapustil tukaj v pokoju se nahajajoči orožniški stražmojster Koprivnik in se preselil na Gorenjsko in sicer za oskrbnika neke graščine pri Kranju. Imenovani je imel tri voznike do Kočevja za prevoz svojega blaga. Ko so se pa vozniki vračali iz Kočevja v Koprivnik, je voznik Hans Jonke, posestnik v Koprivniku komaj 10 minut od svoje hiše padel z voza in pri tej priči je bil mrtev. Pokojni je rad pil in bil večkrat malo bolj napit, najbrž je bil tudi zdaj vinjen. Našla sta ga na okrajni cesti njegova žena in hlapec, ki ga sta šla iskat, ko so konji prišli sami domov.

Iz Mojstrane. Slap Peričnik je krasno zamrznjen. Lepo je gledati ob solnčnih žarkih zamrznjene Peričnikove galerije. Pot je dobra in suha. Ker v dolini še ni nič snega, se gre lahko peš do tja, brez vseh težkih ovir.

Požar. Dne 18. januarja ob 7. uri zjutraj je izbruhnil požar pri posestnici Mariji Köstner v Reichenavu v Kočevskem okraju. Uničil je hišo z vsemi pridelki, kakor tudi krmo za živino. Škode je 1800 K zavarovalnina znaša 600 K. Ogenj je povzročila Köstnerjeva z svojo neprevidnostjo sama.

Lovski ples v Postojni. Postojnski lovci prirede 10. februarja t. l. v hotelu pri »Ogrski kroni«, kakor že lansko leto, ples. Obleka za gospode: lovska ali promenadna. Čisti dobiček plesa je določen za dobrodelne namene, in sicer za sklad onemoglih lovskih čuvajev.

Z Jesenic. Opozarjamo že sedaj na največji in najlepši ples, ki bode letošnji predpust na Jesenicah. — »Kmečki ples,« katerega priredi ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Jesenice na Svečnico, dne 2. februarja. Želeti je, da bi bila veselica, kolikor mogoče domača in narodna, zato prosimo slavne goste, naj preskrbe po možnosti narodne noše.

Pozdrav iz zapora. Pred kratkim je prišel k trgovki z lasmi Mariji Gerdenovi v Rebru nek mlad moški ter ji prinesel pozdrav od sina Ivana, ki se nahaja v preiskovalnem zaporu, s prošnjo, naj mu pošlje skrivoma nekaj denarja. Žena, nič slabega sluteča, je takoj dala neznancu 7 K, da jih nese sinu. Ko je drugi dan zopet prišel, je dobil novih 6 K, tretji dan pa še celo 8 K 40 vin. Poleg tega ej bil neznanec vselej dobro pogoščen. V soboto je policija v neki gostilni v Kolodvorski ulici sleparja v osebi brezposelnega slikarskega pomočnika Stanislava Vavpotiča, rodom iz Novega mesta, izsledila in aretirala. Izročili so ga sodišču.

Lintverna je zajahal. Danes okoli 3. ponoči je neki tukajšnji hudomušnež zajahal lintverna. Prišedši do jubilejskega mosta, je skočil na ograjo in kakor izvežban huzar zajahal lintverna ter ga začel objemati in »špornati«. Ko je neki pasant od daleč zapazil skok, je mislil, da je nekdo skočil v Ljubljanico, vsled česar je takoj prihitel na lice mesta. Tu je spoznal svojega znanca ter takoj začel pogovor z nočnim jezdecem.

Nesreča. V soboto zvečer je posestnik Fran Kodelja po Bleiwesovi cesti, sedeč na vozu, naglo vozil, vsled česar je padel pod voz. Ko to opazi mimoprišli desetnik Fran Mervar, skoči naglo h konju, ga ustavi, močno poškodovanega Kodeljeta pa reši iz nevarnega položaja. Ker je bil Kodelja na glavi nevarno poškodovan, je obveščeni stražnik poklical rešilni voz, s katerim so ga prepeljali v deželno bolnišnico.

Za zimo. Posestniku Antonu Reisnerju je dosedaj še nek neznan storilec ukradel na Resljevi cesti št. 7 iz predsobe črno suknjo, ki je imela znotraj monogram A. R. ter je vredna 36 K. — Knjigovodji g. Vekoslavu Sitarju je snoči iz predsobe v Florijanski ulici št. 24 izginila 10 kron vredna rjava pelerina.

Izgubljeno in najdeno. Mesarski pomočnik Anton Škerjanc je izgubil 60 K denarja. — Zasebnica ga. Ivana Mundova je izgubila rjav muf. — Pečar Fran Prepeluh je izgubil srebrno uro z verižico. — Učenka Olga Smrkoljeva je našla ženski klobuk, katerega dobi izgubiteljica na Rimski cesti št. 5. — Stražnik Matija Godicelj je našel pet klobukov in nekaj perila. — Mizarski pomočnik Iv. Novak je izgubil 340 K denarja.

Društvena naznanila.

„Sokol II" ima v nedeljo dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne svoj III. redni občni zbor v gostilni pri „Zupanu", Sv. Jakoba trg. Ker je občni zbor eden najvažnejših vprašanj za sokol. društva, pričakuje se s strani bratov članov povoljne udeležbe. Na zdar! Odbor.

Politično in prosvetno društvo za dvorsk okra je imelo včeraj pri Auru svoj občni zbor, katerega se je udeležilo samo 14 oseb. Društvo je imelo 3045 K 25 v dohodkov in 2997 kron 95 v izdatkov. Članov je imelo 242 in priredilo 39 sestankov in 14 shodov. Knjižnica, ki je ena najlepših v Ljubljani, je lani izposodila 3637 knjig.

Ples mornaričnega društva se je vršil v soboto v veliki dvorani hotela »Union«. Vsi prostori so bili elegantno okrašeni. Dekoracijo plesne dvorane je popolnoma brezplačno oskrbel ces. svetnik Mathian. V odmorih so stregli služabniki v mornarični obleki. Damske toalete so bile sijajne. Plesalke so dobile krasna damska darila. Med drugimi so bili navzočni deželni predsednik baron Schwarz, deželni glavar dr. Šusteršič, župan dr. Tavčar, predsednik trgovkse in obrtniške zbornice Knez, predsednik odvetniške zbornice dr. Majaron, finančni ravnatelj Kliment, višji stavbni svetnik Pavlin, vladni svetnik vitez Laschan, državni poslanec dr. Ravnihar, deželni poslanci: dr. Novak, dr. Triller in Višnikar, polkovnik Müller in major Breindl z mnogimi častniki. Odbor, kateremu je stal na čelu vladni svetnik pl. Detela in v katerem so bili gg. dr. Ažman, dr. Babnik, Fischer, Ivančič, Josip Koler, pomorski kapitan Kubelka, ces. svetnik Mathian, Nagy in poštni oskrbnik Štrukelj, je svojo nalogo odlično rešil. Prvo četvorko je plesalo 70 parov. Zabava na plesu je bila jako animirana. Naj nam bo dovoljena še kratka pripomba: Mornarično društvo ima vseskoz patrijotičen namen in spominjamo se dobro, da je bila časih udeležba pri prireditvah tega društva proglašena za patrijotično dolžnost. Z zadoščenjem se je torej zapazilo, da je **nemška družba** letošnji ples mornaričnega društva naravnost **bojkotirala** in da se je tudi en del **garnizije** podvrgel temu bojkotu. Z nemške družbe je bila skrajno majhna udeležba, iz **klerikalne družbe** pa ravno tako. — Preogromna večina udeležnikov pri tem plesu pripada v političnem življenju narodno - napredni stranki. Ta bojkot prireditve mornaričnega društva je vsekako značilen pojav ljubljanskemu družabnemu življenju in zanimiv zlasti zaraditega, ker so ga uprizorili tisti, ki imajo sicer patrijotizem v zakupu in jim tudi nosi lepe obresti.

Plesni venček ljubljanske podružnice I. avstrijskega društva državnih uslužbencev se je vršil v soboto v veliki dvorani Narodnega doma. Pri plesnem venčku je sodelovala godba 17. pešpolka iz Celovca, ki je prav dobro in pridno igrala. Že ob 8. se je začela polniti dvorana in kmalo so bili zasedeni vsi prostori, kar kaže priljubljenost društva v ljubljanskih krogih. Med obiskovalci so bili tudi župan ljubljanski dr. Ivan Tavčar, državni poslanec dr. Ravnihar, deželni poslanci dr. Triller, dr. Novak, profesor Reisner itd. Vlado sta zastopala dvorni svetnik Kliment in grof Kuenigl. Dvorana je bila jako okusno dekorirana, kar je preskrbel brezplačno g. Šeber. Cvetlice pa je dal na razpolago tudi brezplačno vrtnar Korsika. Ples je otvoril društveni predsednik g. Zorko. Plesni red je bil jako obširen in se je udeležilo plesa prav lepo število plesalcev. Priredba je prav dobro uspela, kljub neki zahrbtni protiagitaciji klerikalnih ubežnikov in je gmoten uspeh povoljen. Čisti dobiček bo dobil pomožni zaklad.

Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju v Višnji gori ima dne 7 svečana ob 2. uri popoldne v sobi št. 6 c. kr. okrajne sodnije v Višnji gori svoj občni zbor.

Bralno društvo Hubelj na Ustju ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 4. februarja ob 1. popoldne v društvenih prostorih.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v torek se poje prvič Karla Weisa opereta **»Revizor«** (za par-abonente). Besedilo je posneto po Gogoljevi komediji »Revizor«, ki se je igrala na našem odru že opetovano. V nekem ruskem mestu je glavar Skvoznik, častilakomen, koristoloven, a len človek; kakor glavar, takšni so tudi drugi uradniki, nadzornik, sodnik, zdravnik, poštar i. dr. Povsod nered in korupcija. Glavarjeva žena je koketa, in nečakinja Marja ljubezni željna inštitutska goska. Pa pride poročilo iz Peterburga, da je na poti v zanemarjeno mesto carski revizor. Panika! V mestu pa je že par dni veseljak Hlestakov s svojim slugo Osipom. Ker je ves denar zaigral in zapil, živi v krčmi na kredo ter se potika po mestu. Uradniki pa začno slutiti, da je Hlestakov carski revizor. Baš ga vrže krčmarica zaradi dolgov na cesto, ko ga glavar in uradniki ter meščanje z ovacijami sprejmo ter odpeljejo v glavarjevo hišo. Hlestakov pa igra vlogo revizorja. Pri glavarju mu dajo najlepšo sobo ter ga pogoščajo z vsem najboljšim. Izvrstno se godi Hlestakovu in Osipu. Glavarjeva žena koketira s Hlestakovim in

lepa Marja ga celo resnično ljubi. Hlestakov omahuje med obema, a končno se še sam zaljubi v Marijo ter ž njo svečano zaroči. Baš pred poroko pa Hlestakov pobegne in obenem pride v mesto pravi revizor. Veliko in težko vlogo Hlestakovo poje gosp. Hišić, vlogo inštitutke Marje gdč. Thalerjeva, glavarja g. Bukšek, Osipa g. Horsky, Bubčinskega g. Povhe, Dobčinskega g. Križaj in glavarice ga. Bukšekova. Weisova glasba je vseskoz zdrava, slovanska, brez osladne sentimentalnosti, ki je razlita po nemških operetah. Prevladuje $^2/_4$ takt, ki je slovanskemu duhu bližji kakor $^3/_4$. Muzikalno najlepše točke so tercet in ensemble (»Pst, pst!«) v II. dej., duet v II. dej. in solovske točke Marje in Hlestakova. Zbori so prav lepi, instrumentacija je jasna in prozorna. Več točk ima značaj komične opere. Kot kapelnik debitira g. Niko Štritof.

Slovensko gledališče. Molnár je izmed onih dramatikov, ki jih je počastil ravnatelj Berger s povabilom na sodelovanje pri dunajskem dvornem gledališču. Duhovit cinik je, v njegovem smehu in humorju je nekaj bodečega, dvoreznega. Z elegantnim poklonom ti stisne roko in tebi je, kakor da si prijel za ježa. Tudi v »Gardistu«, komediji v treh dejanjih, ki se je predstavljala v soboto, je tak. Igralec, ki se boji za svojo ženo, hoče porabiti svojo igralsko umetnost, da bi se prepričal o njeni zvestobi ali nezvestobi. Skuša jo zapeljati pod krinko gardista-plemenitaša — in glej — posreči se mu igra in zapeljevanje. Žena je pripravljena, varati svojega moža z njim samim. Kako je? Resnica ali komedija tudi od njene strani? Ko se ji on razkrinka, mu ona seve zatrjuje in dokazuje z vsemi ženskimi sredstvi, da ga je spoznala takoj — drugo minuto. Pri tem prizoru se človek spomni ubogega Boubourochea — samo konec je pri Courtelineu bolj človeški, čistejše tragičen. Molnarjeva komedija se konča z dvoreznim vzklikom: »Kakšne laži bi moral šele verjeti, ko bi me bila varala s kom drugim.« — Najlepša pa je, da je njegov domači prijatelj in zaupnik — kritik — res tisti, s katerim ga žena vara . . . Lahna zgradba, gladek, vseskozi zabaven dialog in z ironijo očrtani značaji odlikujejo to fino trodejanko. Finejša je, nego je bila njena vprizoritev. Vloga g. Nučiča (igralca) je posebno težka, malone pol igre s spremenjenim glasom. Za ta svoj maskirani govor si je izbral g. Nučič nekak čivkajoč fistel, ki ni po tem, da bi bil zapeljiv za žensko; njega samega je zavedel neizogibno do preveč šablonske figure aristokrata, kakršnega poznamo iz operet in humorističnih listov. Več umerjenosti v kretnjah, in mnogo resničnejši bi bil in duhu komedije primernejši. Zlasti še, ker je bila ga. Šetřilova (njegova žena) nepretirana, skorajda prezmerna, vsaj v primeri z njegovo igro. G. Danilo (kritik) bi bil dober, ko bi ne zaostajal vedno par taktov za potrebnim tempom. Zadovoljiva je bila ga. Bukšekova, gdč. Danilova in Juvanova. — V nedeljo popoldne so ponovili opereto »Ples v operi«, ki je bolj uspel od premijere. Tudi obisk je bil pri reprizi boljši. —č.

Predavanje. Danes ob 8. zvečer predava g. prof. dr. Ilešič na prošnjo »Splošnega slovenskega ženskega društva« v veliki dvorani Mestnega doma »O jugoslovanskih ženskih organizacijah«.

Razne stvari.

* **Umor.** Bruselj, 20. jan. Pri Monsu so našli na železniškem tiru truplo sprevodnika ekspresnega vlaka Bruselj - Köln. Sprevodnik je bil v vlaku umorjen in so ga morilci vrgli na tir. Kot storilca sta na sumu dva potnika, od katerih je eden Avstrijec, drugi Rus.

* **Preiskava proti monakovskemu nadškofu.** Monakovo, 20. januarja. Monakovska vlada je uvedla preiskavo proti nadškofu dr. Bettingerju, ki je proti jasnim določbam bavarskega verskega edikta prisostvoval javnemu predavanju nekega jezuita in sam imel nagovor na zbrane.

* **Cela šola v nevarnosti, da se zaduši.** Hanover, 20. januarja. V ljudski šoli v Isar Hagenu je počila med podnkom cev za plin. 80 otrok in učitelj se je v plinu onesvestilo. Ljudem na cesti se je zdelo, da se v šolski sobi nekaj godi in so udrli v šolo ter v zadnjem trenutku rešili otroke in učitelja gotove smrti.

Telefonska in brzojavna poročila.

V kamrici.

Gradec, 22. januarja. V neki kmečki hiši na Riesu so našli včeraj zjutraj od plinov, ki so prihajali iz peči, zadušeni dekli Pilich in Klamminger. V isti sobici so našli tudi 24-letnega hlapca Stenigruberja, ki so je tudi zadušili.

Poljsko - rusinska sprava.

Lvov, 22. jan. Poljski in rusinski politiki so dosegli ugodno spravo za deželni odbor. Poljaki so dovolili Rusinom dva mandata deželnih odbornikov.

Zagreb, 22. januarja. Sekcijski šef Chavrak je podal svojo demisijo, ki je bila sprejeta.

Mir med Turčijo in Italijo.

Pariz, 22. januarja. Vodilni pariški listi so mnenja, da velja obisk nemškega državnega tajnika Kiderlen - Wachterja v Rimu posredovalni akciji za mir med Italijo in Turčijo na podlagi suverenitete turškega sultana nad Tripolitanijo in Cirenajko.

Francoski vojaški aeroplan.

Pariz, 22. januarja. Vlada zahteva 22 milijonov frankov za izpopolnitev francoske zrakoplovne flotile. Francoska vlada hoče zgraditi 322 aeroplanov. Vojni minister Milerand pa hoče pomnožiti francosko flotilo na 3000 zrakoplovov.

Nunelj Bavona.

Dunaj, 22. januarja. »Vossische Zeitung« je priobčila članek o nunciju Bavoni, katerega smo prinesli tudi mi. Vsled nekaterih točk v tem članku se sodi, da je izhajal iz zunanjega ministrstva ter se zatrjuje, da bo vsled tega načelnik literarnega biroja, dvorni svetnik Kania, odstavljen.

Kmečka vojska.

Budimpešta, 22. januarja. V Bekeš Csabo je prišlo povodom oprostitve bratov Szilinskih več tisoč kmetov, z namenom, da demonštrirajo. Orožnikom se je posrečilo demonštracije preprečiti. Boje se, da kmetje ne bodo odnehali.

Javno predavanje. Nocoj, v ponedeljek, ob 8. zvečer se vrši v »Mestnem domu« javno predavanje »Splošnega slovenskega ženskega društva«. Predava gosp. **prof. dr. Ilešič o organizacijah jugoslovanskega ženstva.**

Novi hrvaški ban.

Dunaj 22. jan. Ban Cuvaj je bil včeraj od cesarja v Schönbrunnu zaprisežen.

Zagreb 22. jan. Govori se, da je bil Cuvaj imenovan za hrvaškega bana na predlog dr. Tomašiča, ki se je hotel na ta način maščevati nad hrvaško-srbsko koalicijo. Čuvaj je pri zadnjih volitvah kot vladni kandidat v Požegi proti kandidatu združene opozicije propadel.

Zagreb 22. jan. Sedanji ban Cuvaj namerava baje Srbe potisniti v ozadje in se hoče naslanjati samo na bivšo Frankovo stranko, kar je razvidno iz tega, da namerava zasesti tri mesta sekcijskih šefov s prononsirani pristaši Frankove stranke ter naj bi bil imenovan iz veleizdajalniškega procesa znani državni pravdnik Accurti za sekcijskega šefa za notranje zadeve, bivši sekcijski šef dr. pl. Kršnjavi za šefa departementa za bogočastje in vseučiliški profesor dr. Spevec za justičnega šefa.

Paralela Tomašič-Khuen.

Budimpešta 22. jan. Novi hrvaški ban Čuvaj je imel v ogrskem ministrskem svetu že kratek ekspose o situaciji na Hrvaškem in o svoji politiki za bližnji čas. Kakor se zatrjuje bo imel baje ogrski ministrski predsednik grof Khuen - Hedervary velik vpliv na vodstvo politike na Hrvaškem ker so mu tamošnje razmere znane. Justh pa se je izrazil, da pomeni Tomašičev padec zmago neodvisne stranke, ker je ta zahtevala njegovo odstranitev. Sedaj je na vrsti grof Khuen, ki je že padel, samo tega ne mara verjeti, kakor tudi Tomašič ni hotel verjeti, da bo padel.

Češko-nemška uprava.

Praga, 22. jan. Delovni odsek nacijonalno-politične komisije je imel v soboto sejo, ki se je bavila s številom deželnih odbornikov. Dr. princ Friderik Schwarzenberg je izjavil v imenu češkega konservativnega veleposestva, da je sklenil njegov klub, odkloniti zahtevo Nemcev, da se jim prepusti še en mandat deželnega odbornika.

Sladkorni kartel in Rusija.

Praga, 22. jan. Včeraj je zborovalo tu 93 zastopnikov raznih sladkornih tovaren, da zavzamejo stališče glede zvišanja eksportnega kontingenta sladkorja v Rusijo. Sklenili so protest proti takemu zvišanju, ki je zahteva vlada, in pozvali delegate za permamentno komisijo, ki zboruje 29. t. m., da naj nastopijo proti takemu zvišanju izvoza.

Ogrski deželni zbor.

Budimpešta 22. jan. Ogrski dež. zbor je začel z generalno debato o justični noveli k sodni organizaciji. Györffy, Horvath in Simonyi-Semadam, nakar je bila debata zaključena. Prihodnja seja danes.

Mladoturski minister.

Carigrad, 22. januarja. Generalni tajnik mladoturškega komiteja Hadži Adil je imenovan za ministra notranjih zadev.

Volitve na Nemškem.

Berlin, 22. januarja. V II. seriji ožjih volitev v Berlinu, Kelmorajnu, Frankobrodu ob R., Monakovem in Vratislavi se sodi, da bodo napredni kandidati zmagali.

Papežev motu proprio v Sarajevu.

Sarajevo, dne 22. jan. Včeraj je bil razglašen papežev motu proprio o odpravljanju praznikov. Prišlo je v cerkvah do glasnih demonstracij. Ljudje so vpili, mi nočemo, da se spremene naše navade. Ponekod so vpili: „Dol s papežem!“ Služeb božjih ni bilo mogoče nadaljevati. Policija je vdrla v cerkve in več oseb aretirala. Popoldne so imeli socijalni demokrati na cerkvenem trgu zborovanje ter so sprejeli resolucijo proti papeževemu motu propriu.

Demoralizirane nemške stranke.

Dunaj, 22. januarja. Listi poročajo, da pripravlja nemško-nacijonalna delegacija izjavo v prilog zunanjemu ministru Aehrenthalu. To vest dementirajo nemško-nacijonalni poslanci, govori se pa, da hodi poslanec Bärenreiter okrog in pobira take podpise, da pa se vzdržuje večina z ozirom na Aehrenthalovo nastopanje napram Nemčiji vsake akcije.

Nezadovoljni severočeški nemški učitelji.

Teplice, 22. jan. Severočeška nemška učiteljska društva so sklenila z ozirom na stališče, ki je je zavzel nemški Nacijonalverband proti predlogu Pacher-Waldner, uporabiti najskrajnejša bojna sredstva ter izstopiti iz vseh, tudi nacijonalnih društev, če se ne izpelje uravnava plač z veljavnostjo od 1. januarja 1912.

Ukradena historična sablja.

Carigrad 22. januarja. Neznani tatovi so ukradli iz cesarske zakladnice historično sablo sultana Sulejmana.

Portugalske kolonije in Nemčija.

London, 22. januarja. Tu se zatrjuje, da namerava Portugalska v kratkem ponuditi za denar Nemčiji svoje afriške kolonije. Nemčija se baje zelo zanima za Angolo, St. Thomé in Principe ter je pripravljena plačati za te bogate dežele velike vsote.

Revolucija na Kitajskem.

London 22. januarja. Iz New Jorka se poroča, da se je vnel med cesarskimi in revolucijonarni vojaki 30 milj od Pekinga krvav boj. Cesarske čete so bile popolnoma poražene. Velik del cesarskih čet je prestopil k revolucijonarjem. V Pekingu je položaj vedno bolj zamotan. Pričakovati je važnih dogodkov. Juanšikajevo življenje je baje ogroženo. Ves čas čakajo posebni vlaki, da odpeljejo Junšikaja v Tientsin na varno.

Gospodarstvo.

— **Tečaj za dekorativno slikarstvo** se je pričel danes v lepih prostorih državne obrtne šole v Ljubljani. Tečaj je otvoril v imenu kuratorija obrtnopospeševalnega zavoda g. dr. Fran Windischer. Pozdravil je k otvoritve došle zastopnika deželne vlade g. komisarja pl. Hočevarja, trgovske zbornice zastopnike gg. Ivana Kneza, Ivana Schreya in Feliksa Urbanca, zastopnika mestnega magistrata g. svet. Šeška ter načelnika obrtne zadruge pleskarjev g. Špeletiča. Nato se je prisrčno zahvalil g. ravnatelju Šubicu za ljubeznjivo prepustitev tako pripravnih prostorov. Tečaj je prvi svoje vrste v naši deželi ter ima namen povzdignrti strokovno izobrazbo te važne obrtne stroke in s tem še povekšati zmožnost tega dokaj močno zastopanega obrta. Preveč tujega dela še prihaja v tej stroki v naše mesto, in to brez resnične potrebe. Udeležencev je prijavljenih 23, od teh 13 ljubljanskih. Veselo dejstvo je, da bosta poučevala domača strokovnjaka; teoretični pouk v risanju in pouk o slogih je prevzel gosp. profesor Cigoj, praktični pouk pa g. mojster Božič Vsem, ki so se trudili za tečaj izreka zahvalo in udeležnikom želi kar največ uspeha. Izpregovorila sta nato gospod komisar plemeniti Hočevar, želeč izdatno korist udeležencem, ter g. ravnatelj Šubic, ki je poudarjal važnost domačega dela in izrekel veselje na obilnem odzivu. Ravnatelj pospeševalnega zavoda gospod Remic je nagovoril udeležnike in podal podrobnejša pojasnila o namenu tečaja in uvedbi pouka. Po zahvalnih besedah podpredsednika kuratorija pospeševalnega zavoda je pričel redni pouk, ki bo trajal pet tednov. Gospod ravnatelj Subic je nato došlim zastopnikom korporacij in uradov ljubeznjivo razkazoval novo veličastno stavbo.

Meteorološčno poročilo.

Višina nad morjem 309·2 — Srednji zračni tlak 36.70 mm

Januar.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
20	2. pop.	743·2	—4·1	brezvetr.	oblačno.
"	9. zv.	742·6	—3·7	sl. svzh.	"
21.	7. zj.	740·7	—5·0	"	del. jasno
"	2. pop.	739·6	—1·1	brezvetr.	"
"	9. zv.	738·8	—2·8	sl. svzh.	jasno
22.	7. zj.	737·5	—1·5	sl. vzjvzh.	oblačno

Srednja predvčerajšnja temperatura —5·2° norm. —2·3° in včerajšnja —2·3°, norm. —2·3°
Padavina v 24 urah 0·0 mm in 0·0 mm

1 leto stara deklica se odda v rejo. 280
Plača po dogovoru; več se izve v **Frančiškanski ulici 12, pritličje.**

Na **selo** prometnem kraju blizu Ljubljane **se da v najem** 201
trgovina
z mešanim blagom in lepim stanovanjem.
Bodočnost zagotovljena. Ozira se le na spretne trgovce. — Ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda« pod „Mokarija“.

Bukova drva
lepa, suha, 24“ dolga,
na željo tudi nažagana eventuelno naklana, lahko na cele sežnje ali tudi manj, radi pomanjkanja prostora
prav po ceni naprodaj pri
J. PALINU, Nova ulica št. 3.

Češki briketi
kurivo zelo velike vročine,
šlezijski briketi
kurivo največje vročine,
ki prekašajo vse druge brikete, dajejo takoj največjo toploto, posebno v sobah, pisarnah in itd., kjer je težavne ali sploh nemogoče ogreti. Stroški nikakor dražji. Nebroj pohvalnih priznanj.
Priporoča: 279
J. PAULIN tu, Nova ulica 3.

Zeleznato kina-vino
lekarnarja
: PICCOLIJA :
v LJUBLJANI, Dunajska cesta,
obsega navedeno množino železa v nasprotstvu z drugimi železnatimi kina-vini, ki obsegajo samo toliko železa kakor navadna namizna vina in nimajo torej nobene zdravilne vrednosti. To dokazuje več kemiških analiz in tudi ona, ki se je izvršila po odredbi c. kr. ministrstva notranjih zadev.
Zeleznato vino lekarnarja Piccolija jači slabokrvne, nervozne, vsled bolezni oslabele osebe, slabe in bolezno izgledajoče otroke.
Steklenica s 1/1 l. 2 K, 3 steklenice K 6·60. Voznina in zavojnina prosta.

Iščejo se kanarčki
harcerji
Ponudbe pod „Harz“ glavna pošta Trst. 214

Učenca
z dobrimi šolskimi spričevali, zmožnega nemške pisave, 268
sprejme takoj tvrdka z mešanim blagom
Josip Renko, Borovlje, Koroško.

Lokal
v katerem je že blizu 10 let bila dobro idoča trgovina z mešanim blagom,
s stanovanjem in pritiklinami,
na ugodnem kraju 249
v Celju, se odda v najem.
Ponudbe na „M. S.“ poste restante, Ptuj.

Pisarn. praktikantinjo
oziroma praktikanta
iz boljše hiše in s trgovsko izobrazbo
sprejme takoj ekspertna trgovina
v večjem mestu na Kranjskem. — Ponudbe pod 267
„F. L. 59“ upravništvu »Sl. Naroda«.

Gospod U. pl. Trnkoczy, lekarnar
v Ljubljani.
Najiskreneja zahvala za točno dopošiljatev sladnega čaja z znamko „Sladin“. — Pije se v resnici jako prijetno in je boljše slasti nego kitajski čaj z rumom ali pa kava.
Budimpešta, 19 oktobra 1911.
Z odličnim spoštovanjem
227 **Franc Mayerhofer.**

Bogata zaloga
najfinejših rokavic
pravi francoski parfumi
in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfinejši kakovosti
667 Za obila naročila se priporoča
OTILIJA BRAČKO
Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

Gospodična,
nemščine in slovenščine zmožna in z dobro pisavo
: se sprejme za :
knjigovodkinjo.
Znati mora tudi streči v manufakturni in špecerijski trgovini. Lastnoročno pisane ponudbe na naslov 266
BELA WEISS, BELOTINCI.

Perzijske preproge
vsev velikosti in kakovosti prodaja zunanja firma po prodajalniških cenah solventnim osebam
po ugodnih plačilnih pogojih
pod najstrožjo diskrecijo. Ponudbe pod **„Perzijske preproge št. 269“** **Ljubljana, poste restante,** samo proti inseratnemu listu. 269

E 227/11/7. 276
Dražbeni oklic.
Dne 29. januarja 1912 ob 9. dopoldne in naslednje dni se bode prodajalo na javni dražbi pod Smreko pri Višnji gori:
kočija, voz, cirkularna žaga in velika zaloga različnega čebelarskega orodja.
Reči se smejo ogledati dne 29. januarja 1912 v času med 8—9 uro dopoldne pod Smreko.
C. kr. okr. sodnija v Višnji gori, oddelek II.,
dne 20 januarja 1912.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.